FOR Freedom AND Justice...

AMERIŠKA DOMOVINA

AMERICAN HOME

AMERICAN IN SPIRIT
FOREIGN IN LANGUAGE ONLY

National and International Circulation

SLOVENIAN
MORNING NEWSPAPER

NO. 189 — CLEVELAND, OHIO, TUESDAY MORNING, OCTOBER 3, 1961 — ŠTEV. LX — VOL. LX

Gana hiti v socializem

Konservativce so v vladi nadomestili levičarji.—Podpis dogovora o zahodni gospodarski pomoči odložen.

LONDON, Vel. Brit. — V Gani, državi zahodne Afrike, ki ji predseduje znani Kvame Nkrumah, so preteklo soboto presnovali vlado. Na predsednikovo zahtevo je odstopilo v začetku tedna šest ministrov, ki so imeli zveze s poslovnim svetom in so zastopali bolj konservativno smer v gospodarstvu. Na njihovo mesto so bili imenovani štirje znani levičarji in zagovorniki socializacije gospodarstva.

Nkrumah je v zadnjih mesecih tudi v zunanji politiki pokazal večjo naklonjenost "socialističnemu" (komunističnemu) bloku držav kot svobodnemu Zahodu. Ob smrtni nesreči glavnega tajnika ZN Hammarskjoelda je gansko časopisje, ki je pod nadzorom vlade, obtožila Anglijo odgovornosti za njegovo smrt. Gana je odpustila gen. Aleksandra, ki je doslej poveljeval njeni vojski, in vse ostale angleške oficirje.

Amerika in Anglija odložili pomoč

Prihodnji četrtek bi moral biti podpisan v Akri, glavnem mestu Gane, dogovor o ameriško-angleški gospodarski pomoči Gani, namenjen pred vsem graditvi velikih elektrarn na reki Volta, ki bi predvidoma stale $200,000,000. Podpis tega dogovora je bil sedaj odložen, angleški državni tajnik za odnose s Skupnostjo narodov Duncan Sandys pa je odpotoval v Gano, da spregovori z njenimi vodniki odkrito besedo. V teh dneh se bo oglasil tam tudi Williams, ameriški državni podtajnik za afriške zadeve, s podobno nalogo.

Sovjetija pripravljena vskočiti

Kakor hitro je Moskva zvedela, da se Washington in London obotavljata, podpisati končni dogovor o financiranju projekta na Volti, je takoj ponudila ruski kapital; Nkrumah je poslal v Moskvo svojega ministra na pripravljalne razgovore.

—o—

Rdeča Kina slavila zmago revolucije

TOKIO, Jap. — Rdeča Kitajska je v nedeljo slavila 12-letnico zmage komunistične revolucije in prevzema oblasti na Kitajskem. Preko pol milijona ljudi je korakalo mimo Mao-Tzetunga in ostalih vodnikov dežele.

Od tujih držav so bili navzoči predsednik Kube Dorticos, kralj Mahendra iz Nepala, belgijska kraljica mati Elizabeta ter manjši predstavniki Albanije, Poljske in Madžarske. Radijsko poročilo o proslavi ni omenilo sovjetskega zastopstva, čeprav so letaki, napisi in govorniki slavili "nezlomljivo sovjetsko-kitajsko" zavezništvo.

Vremenski prerok pravi:

Večinoma oblačno in hladno. Najvišja temperatura 60.

Novi grobovi

Frances Rantovich

Včeraj zjutraj je umrla v Euclid-Glenville bolnišnici Frances Rantovich, poprej poročena Simoncic, rojena Telban. Stara je bila 51 let, rojena v Clevelandu. Družina je živela na 30446 Euclid Ave., Wickliffe, O. Zapušča moža Elija, hčer Genevieve Lascoe, tri vnuke, sestre Ann Jasko, Josephino Zerull, Angelo Pastwa in Julio Lasco ter brata Johna Telban. Sestra Mary Yurlina je umrla. Pogreb bo v četrtek ob 10:30 dop. iz Zakrajskovega pogreb. zavoda na pokopališče Kalvarija. Truplo bo položeno na mrtvaški oder danes popoldne ob petih.

Jakob Mochan

Preminul je Jakob (Jack) Mochan, Canal Fulton, Ohio, star 84 let, rojen v Sloveniji. Zapušča sinova Franka in Johna, hčere Mrs. Katherine Vukovich, Mrs. Ann Cirelli in Frances Mochan, brata Antona, Matta (oba v Clevelandu) in Janeza (v Evropi). Bil je stari in prastari oče. Spadal je k Podr. št. 3 SMZ. Pogreb bo iz DiCicco pogreb. zavoda na 15707 St. Clair Ave. pod vodstvom Mary A. Svetek v četrtek v cerkev Marije Vnebovzete, nato na Kalvarijo.

—o—

Mollet in Mendes-France sta se končno pobotala?

PARIZ, Fr. — Frncoske levičarske stranke in struje so močno trpele radi osebnega spora med obema socijalističnima prvakoma Molletom iin Mendes-Francem. Oba prvaka imata vsak svojo precej močno skupino politikov v francoskem političnem življenju. Navadno sta nastopala skupno ali vsaj paralelno, pod režimom De Gaulla sta se razšla. Sedaj sta se menda zopet pobotala. Povod za spravo je dalo pesimistično gledanje na francosko politično bodočnost.

V Franciji namreč pričakujejo z vso verjetnostjo, da bo prišlo do novih nemirov, ki jih bodo sprožili francoski desničarji najmanj v Alžiriji, ako že ne obenem tudi v Franciji. Računajo z možnostjo, da bo levičarje podprl del francoskih vojaških sil. Takrat se lahko zgodijo čisto nepričakovane stvari, zato hoče levica pravočasno povezati svoje sile.

De Gaulle seveda ni tak pesimist. Poslal je svojega zaupnika v Alžirijo, da mu tam nabere 50,000 kandidatov za domačo alžirsko policijo. General hoče namreč postaviti začasno alžirsko upravo in ji dati na razpolago 50,000 domače policije. Novi policisti naj bi bili nabrani največ iz vrst Alžircev, ki služijo v sedanji redni francoski vojski v Alžiriji.

—o—

Italija ostane zvesta NATO

RIM, It. — Rimski parlament je po tridnevni debati o laški zunanji politiki izglasoval vladi zaupnico s 307 glasovi proti 230. Za vlado so glasovale poleg krščanske demokracije tudi vse sredinske stranke. Skoraj senzaciji podobno je bilo glasovanje Nennijevih socijalistov.

Doslej so omahovali med nevtralno in čisto levičarsko smerjo v zunanji politiki, sedaj so se odločili za čisto nevtralno pot. Izjavili so, da so proti NATO, toda obenem tudi proti Varšavskemu paktu. To je bil povod, da se je mnogo socijalistov vzdržalo glasovanja in da je vlada dobila pri glasovanju za zaupnico nepričakovano veliko večino.

Predor ali most?

V dveh tednih se bodo sestali zastopniki angleške in francoske vlade k razgovorom o gradnji predora ali mostu med Francijo in Anglijo.

PARIZ, Fr. — Že leta 1802 je neki francoski inženir predložil zgraditev predora med Francijo in Anglijo pod Rokavskim prelivom. Zamisel je navdušila cesarja Napoleona, pa naletela na močan odpor v Angliji, ki se je bala, da bi mogel predor kdaj služiti kot pot za napad na njo.

Tekom preteklega stoletja so bili ponovno predloženi podobni načrti in v letih 1881 do 1883 so dejansko začeli kopati predor od obeh strani. Ko so že prodrli od vsake strani preko miljo daleč, so delo ustavili zaradi odpora angleške vlade. V sedanjem stoletju je prišlo znova do predlogov za gradnjo prekopa. Vsi so propadli zaradi odpora angleške vlade. V času medcelinskih raket in atomskih bomb Rokavski preliv ne more več ubraniti Vel. Britanije pred napadom z evropske celine, predor pod njim bi torej v slučaju vojne zahodni Evropi pri njeni obrambi prej koristil kot škodoval.

Francoske finančne skupine so se lotile znova zamisli graditev predora. Posebnih tehničnih težav ne predvidevajo. Stal bi okoli 300 milijonov dolarjev. Med tem so inženirji predložili načrt za gradnjo mostu preko Rokavskega preliva. Po njem bi poleg dvotirne železnice v vsako smer tekla tudi široka avtomobilska velecesta poleg kolesarskih steza. Most bi stal okoli 600 milijonov dolarjev. Trdijo, da finančna stran ne bo delala težav, vprašanje je le, kako dobiti dovoljenje obeh držav za gradnjo.

Če se bodo zastopniki Anglije in Francije, ki se bodo sestali tekom prihodnjih dveh tednov, sporazumeli, potem utegneta dobiti Pariz in London neposredno železniško zvezo tekom enega desetletja, če ne celo prej.

—o—

Nova radarska postaja na Aljaski v obratu

FAIRBANKS, Alaska. — V soboto je začela redno delovati v kraju Clear, nedaleč pod tod velika radarska postaja, ki "vidi" preko 3,000 milj daleč. Pazila bo na Sovjetsko zvezo, od koder bi mogli pognati proti Ameriki rakete z vodikovimi bombami. Podobna radarska postaja deluje že dalj času v Tule na Grenlandiji. Tretjo grade v Angliji.

Ko bo tudi ta gotova, bodo Združene države nadzorovale vse predele, iz katerih bi jih mogla Sovjetska zveza napasti z raketami. Deželi bodo nove postaje zajamčile vsaj pičle pol ure časa za pripravo za napad.

—o—

Brazilski parlament sprejel vladni program

RIO DE JANEIRO, Brazil. — Parlament je z veliko večino odobril vladni program za socialne reforme in razvoj industrije, ki naj zagotovi deželi finančno stalnost. Program je predložil parlamentu sam predsednik vlade Neves.

Med tem trdijo, da je nastalo v armadi precejšnje nezadovoljstvo zaradi sprememb visokih poveljnikov.

Brazilija še ni čisto prebolela notranjih težav, ki jih je povzročil nepričakovani odstop predsednika Quadrosa.

Adenauer bo verjetno sestavil novo vlado s svobodnimi demokrati

BONN, Nem. — Nemškim svobodnim demokratom so zadnje volitve dale veliko večji politični pomen, kot bi ga imel sam njihov klub, ki šteje le 66 poslancev. Zato so, pijani od zmage, mislili, da bodo lahko Adenauerju diktirali svojo politiko, ker so v parlamentu postali jeziček na tehtnici. Stavili so za pogajanja pogoj, da Adenauer ne sme biti več nemški kancler.

Stari kancler jih je hitro ukrotil: začel je na skrivnem tipati pri socijalistih, ali bi šli z njim v vlado, na drugi strani pa si je dal izglasovati od svojega krščansko - demokratskega kluba zaupnico, da vodi pogajanja za sestavo vlade.

Svobodni demokratje so tako zašli v slepo ulico. Ko so začeli pogajanja z Adenauerjem, ni bilo nobenega govorjenja več o tem, ali naj koalicijsko vlado vodi Adenauer ali ne. Seveda jo bo, ako si ne bo premislil, toda njegova oseba ne bo nobena ovira pri sestavi koalicijske vlade.

—o—

Ameriška gospodarska pomoč v Afganistan le preko Sovjetske zveze?

NEW DELHI, Ind. — Združene države podpirajo že vso povojno dobo nevtralni Afganistan, ki leži med Iranom, Pakistanom in Sovjetsko zvezo. Ta pomoč je prihajala tja preko Pakistana, koder je edina dobra zveza. Nedavno je Afganistan prekinil diplomatske zveze s Pakistanom zaradi obmejnih sporov. Ameriški pomoči je tako pot v Afganistan preko Pakistana zaprta.

Predsednik ZDA Kennedy je v posebnem pismu afganistanskemu kralju Zahirju sporočil, da Združene države ne morejo pošiljati svoje gospodarske pomoči Afganistanu preko Sovjetske zveze, koder vodi tja edina druga ugodna prometna pot. Predložil mu je, naj se pobota s Pakistanom in odpre preko njega obstoječa pota.

Afganistanski zunanji minister je dejal, da bo predlog Združenih držav, naj gre ameriška pomoč v Afganistan le preko Pakistana, njegovi vladi nespremenljiv, ker je vezan "na pogoje."

—o—

Kennedyevi govori so lepi, toda delo kolektiva

WASHINGTON, D.C. — Predsednik Kennedy ne vtegne, da bi sam sestavljal svoje govore. To delajo predsedniki samo v izrednih slučajih. Ima v ta namen v svoji okolici posebne sodelavce.

Tako je na primer nabiralo gradivo za Kennedyev zadnji govor v Združenih narodih cel mesec kakih 20 uradnikov. Ko je bila gradivo nabrano, mu je bilo treba dati še obliko govora, kar gotovo ni lahka stvar.

—o—

V bližini naših obal se nahaja okoli 100 ruskih ribiških ladij

WASHINGTON, D. C. — Obrežne straže so ugotovile, da se nahaja trenutno v bližini naših obal na Atlantiku in Pacifiku okoli 100 ruskih "ribiških ladij", ki so vse dobro opremljene z radarskimi instrumenti.

Kot se vidi, mora biti v morju ob naši obali izredno veliko rib.

ZDRUŽENE DRŽAVE PROTI SOVJETSKEMU NAČRTU ZN

Poslanik ZDA pri Združenih narodih Adlai Stevenson je izjavil, da sovjetski predlog za ureditev tajništva Združenih narodov ni v bistvu nič novega in da bi njegov sprejem "resno spodkopal nedotakljivost tajništva."

NEW YORK, N. Y. — Nevtralne države se ves čas od smrti Daga Hammarksjoelda trudijo, da bi našle pot za rešitev sedanje krize v Združenih narodih. Sovjetska zveza skuša smrt Hammarskjoelda izrabiti za izsilitev uvedbe načela "trojke" v tajništvo ZN, zahodne sile z Združenimi državami na čelu, pa se temu upirajo češ, da bodo v tem slučaju Združeni narodi izgubili možnost poslovanja v smislu ustave. Sovjetska zveza je v nedeljo objavila svoj načrt, po katerem naj bi bil za naslednika pokojnemu glavnemu tajniku Hammarskjoeldu imenovan en sam glavni tajnik, ki pa bi moral na vsakodnevnih "posvetih" doseči za vsako važnejše vprašanje "soglasnost" treh pomožnih tajnikov.

Poslanik Adlai Stevenson je v imenu Združenih držav izjavil, da novi sovjetski načrt ne predstavlja nobenega kompromisa in ne daje začasnemu glavnemu tajniku "polnomočij za vršitev vseh nalog urada". Vsebuje idejo o trojki, o delitvi sveta v tri bloke in je v nasprotju s črkami in duhom ustave Združenih narodov. Predložil je, naj Združeni narodi imenujejo takoj kako znano osebo, ki bo vršila posle glavnega tajnika na začasni osnovi. Izpolnitev te nujne potrebe ne sme biti odložena in ovirana po naporih doseči spremembo zgradbe samih Združenih narodov.

Eden izmed znanih predstavnikov nevtralnega tabora je izjavil, da ni upanja, da bi bilo mogoče vprašanje novega glavnega tajnika rešiti brez predhodnega sporazuma velikih sil.

—o—

Kanadčan načelnik

PARIZ, Fr. — Organizacija za gospodarsko sodelovanje in napredek, v kateri sta poleg zahodnoevropskih držav tudi Amerika in Kanada, je izvolila za svojega načelnika kanadskega finančnega ministra D. Fleminga.

Nova organizacija, v kateri je skupno 20 držav, ima namen pospeševati gospodarstvo zahodnega sveta in dajati bolj učinkovito pomoč gospodarsko nerazvitim državam.

—o—

Narodna obramba stremi za enotnim lovskim letalom

WASHINGTON, D. C. — Dočim mora imeti vsaka narodna obramba veliko vrst bombnikov za razne namene, ji s tako potrebo ni treba računati pri lovcih. Pri lovcih so glavne lastnosti: hitrost, gibčnost, vstrajnost in dolgi poleti. Vse to je naše strokovnjake že davno pripravilo do želje, da bi bilo dobro, ako bi naše vojno letalstvo in naša vojna mornarica imela isti standardni tip lovca.

Razgovori so se vlekli, da imajo strokovnjaki nalog, da izdelajo načrte za nekaj tipov letal, ki bi ustrezali vsem potrebam naše narodne obrambe. Ako se bo načrt posrečil, bo narodna obramba prihranila nad bilijon dolarjev na stroških za zračno obrambo.

—o—

Amerika postavlja nov "atomski drobilec"

WASHINGTON, D.C. — Kongres je odobril tik pred koncem zasedanja znesek $114,000,000 za nov atomski drobilec, ki ga bo postavila Stanford University v Palo Alto, Cal. Bo to največji atomski drobilec na svetu.

Oboroževanje utegne zahtevati nove davke

Sam Rayburn, predsednik Predstavniškega doma, je prepričan, da bo Kongres povišanje davkov uzakonil, če se bo za to pokazala nujna potreba.

WASHINGTON, D. C.—Predsednik Predstavnšikega doma Sam Rayburn je v razgovoru s sodelavcem U.S. News & World Report tednika napovedal, da bodo davki ostali visoki in da ni izključeno, da jih bo Kongres prihodnje leto še povišal.

"Kakor dolgo je svet v oboroževalni tekmi in kolikor časa imajo brezobzirni ljudje orožje, ki more uničiti vse, moramo trošiti (za obrambo)," je poudaril Rayburn.

Po podatkih posebne preiskave o obdavčenju v ZDA dela povprečno vsak zaposlen državljan v deželi 1 uro in 39 minut na dan za plačilo zveznih davkov.

—o—

Še vedno nezadovoljiv!

WASHINGTON, D. C. — Podpredsednik Johnson se je na poti domov s pogreba Hammarskjoelda v Upsali na Švedskem ustavil v Parizu in se pozanimal za napredek vojaških priprav NATO. Ugotovil je, da je ta dosti dober, da pa še vedno ni zadosten!

—o—

Zadnje vesti

DETROIT, Mich. — Predstavniki Forda in Unije avtomobilskega delavstva so se sporazumeli o glavnih točkah nove kolektivne pogodbe, morajo pa doseči sporazum še v vrsti manjših vprašanj do danes dopoldne ob desetih, ko poteče sedanji rok za razgovore. Če sporazum ne bo dosežen ali rok podaljšan, bodo delavci začeli štrajk.

DALLAS, Tex. — Predsednik Predstavniškega doma Sam Rayburn je moral v tukajšnjo bolnišnico na natančen pregled, ko se mu je zdravje poslabšalo.

WASHINGTON, D.C. — Predsednik Kennedy, ki se je sinoči vrnil s kratkih počitnic v New Portu, R.I., se je sestal z državnim tajnikom Ruskom. Ta mu je poročal o svojih razgovorih s sovj. zunanjim ministrom Gromikom. Predsednik se bo danes sestal z obrambnim tajnikom McNamaro in načelniki glavnih stanov oboroženih sil. Vsi razgovori se bodo v glavnem vrteli okoli vprašanja Berlina.

Iz Clevelanda in okolice

Živahni zaključek volivne borbe—

Volivna borba v 23. vardi je bila letos izredno živahna. Sinoči so jo kandidati zaključili s sprevodi po cestah in ulicah varde. Večja sprevoda sta vnemala volivce za kandidata E. Turka in E. Goluba, manjši za A. Nosana. Sprevod za E. Turka se je končal pred SND, kjer je bilo zaključno zborovanje. Spodnja dvorana je bila bolj polna, kot je običajno na volivnih zborovanjih pred glavnimi volitvami v državne in zvezne urade. Zborovanje je vodil načelnik Demokratskega kluba varde Edi Kovacic. Govorili so poleg njega predsednik mestnega sodišča August Pryatel, zastopnik vojnih veteranov, zastopnik AFL-CIO, kandidat Edmund Turk, sodnik Auslander, mestni župan A. Celebrezze ter tajnik kong. Michaela Feighana. Vsi so pozivali volivce, naj gredo danes na volitve in glasujejo za najboljšega kandidata — Edmunda Turka. — Poleg E. Turka, A. Nosana, E. Goluba kandidirajo v 23. vardi v mestni svet še H. Zupancic, A. Champa in C. Wright. — Volišča so odprta od 7:30 zjutraj do 7:30 zvečer.

Ordinacijo preselil—

Dr. Leopold Ukmar je preselil svojo ordinacijo iz Slov. del. doma na Waterloo Rd. v Beachland Medical Center na 20025 Lake Shore Blvd. nasproti cerkve sv. Križa. Ordinira od 2. do 5:30 popoldne razen ob sredah in praznikih. Ordinacijske ure v uradu na St. Clair Ave. in E. 68 St. so ostale nespremenjene.

Pogreb—

Pogreb pok. Franka Braddocka bo jutri ob 8:15 iz Grdinovega pogreb. zavoda na Lake Shore Blvd. v cerkev Marije Vnebovzete ob devetih, nato na All Souls pokopališče.

Seja—

Društvo sv. Vida št. 25 KSKJ ima nccoj ob 7:30 sejo v šoli sv. Vida.

V bolnišnici—

Anton Sustar z 20561 Lindbergh Ave. je v Euclid Glenville bolnišnici, soba št. 921. Obiski so dovoljeni.

Pismo—

Požar Majk s St. Clair Ave. ima v uradu pismo iz Jugoslavije.

Franko je pripravljen sprejeti jedrsko orožje

LONDON, Vel. Brit. — Generalisimo Franko je v nedeljo, ko je slavil 25-letnico svoje vlade v Španiji, dejal vodnikom oboroženih sil, da obstoje za nje "tri vrste vojne: jedrska (atomska), navadna in gerilska. Zmago v prvi bo dosegel oni, ki bo zbral več orožja na odločilnih točkah."

Poudaril je potrebo po proučitvi ameriško-španske pogodbe iz l. 1953 in po njeni prilagoditvi "novem položaju".

V zahodnih zavezniških krogih so mnenja, da je Franko nakazal, da je pripravljen pod določenimi pogoji sprejeti na španska tla ameriško atomsko orožje, ki ga noče sprejeti Francija, v kolikor ni izročeno njenemu nadzorstvu. Na ta način bi si seveda odprl tudi vrata v NATO.

AMERIŠKA DOMOVINA
AMERICAN HOME
6117 St. Clair Ave. — HEnderson 1-0628 — Cleveland 3, Ohio
National and International Circulation
Published daily except Saturdays, Sundays, Holidays and 1st week of July
Manager and Editor: Mary Debevec

NAROČNINA:
Za Zedinjene države:
$14.00 na leto; $8.00 za pol leta; $4.50 za 3 mesece
Za Kanado in dežele izven Zed. držav:
$16.00 na leto; $9.00 za pol leta; $5.00 za 3 mesece
Petkova izdaja $4.00 na leto

SUBSCRIPTION RATES:
United States:
$14.00 per year; $8.00 for 6 months; $4.50 for 3 months.
Canada and Foreign Countries:
$16.00 per year; $9.00 for 6 months; $5.00 for 3 months
Friday edition $4.00 for one year

Second Class postage paid at Cleveland, Ohio
No. 189 Tues., Oct. 3, 1961

Pred novo krizo v Kongu

Zarodek nove krize v Kongu sega daleč nazaj v čase, ko je Moskva uvidela, da proti vojaškemu režimu generala Mobutuja ne more ničesar, in je svojim pristašem dala navodilo, naj se umaknejo v prestolico kongoške province Oriente Stanleyville. Tam je bila zmeraj trdnjava kongoških levičarjev, tja se je umaknil tudi komunistični sopotnik Gizenga in organiziral pravo državo v državi z armado, ki šteje okoli 9,000 mož.

Moskva je mislila, da bo Gizengo lahko podpirala z vojaškimi dobavami, pa ji je Sudan prekrižal račune. Ni hotel namreč dovoliti, da bi tam pristajala ruska transportna letala na poti v Stanleyville. Gizengi in Moskvi ni preostajalo drugega, kot mirovati in čakati, kdaj bo zopet prišel njihov čas.

Čakati ni bilo treba predolgo. Zapadni svet je hotel na vsak način in za vsako ceno zedinjenje vseh kongoških provinc v enotno kongoško državo. Pritiskal je na Kasawubuja, predsednika kongoške republike, in generala Mobutuja, naj pospešita pogajanja z Gizengo, ki je gospodar v provinci Orijentale, in na Čombeja, ki je gospodar v provinci Katanga. Med tem je bil sklican tudi centralni kongoški parlament, ki je postavil novo kongoško vlado pod predsedništvom Adule. Ta izjavlja, da je nevtralec. Kakšen "nevtralec" je, je pokazal na konferenci v Beogradu, kamor je prišel šele ob zaključku konference z Gizengom.

Adula je drago plačal papirnato edinost v Kongu. Da pripravi Gizengo, da pride v Leopoldville, mu je moral dati mesto podpredsednika, nekaj mest v vladi, med njimi mesto policijskega ministra, in veliko odločilnih mest v centralni upravi, kamor so prišli samo komunisti ali njihovi sopotniki. Gizenga se ni zadovoljil samo s temi koncesijami, obdržal je še vso svojo oblast v provinci Oriente, kjer vladajo njegove čete in njegovi pristaši in se bore malo zmenijo za navodila centralne vlade, ki jih dobivajo iz kongoške prestolice Leopoldville.

Težja so bila pogajanja z gospodarjem province Katanga Čombejem. Čombe je res izgubil veliko svojih prijateljev, ki so ga podpirali. Pustila ga je na cedilu belgijska vlada, kajti belgijski zunanji minister Spaak je socijalist in drži s centralno vlado v Leopoldville. Čombeja so zapustili v tistih časih tudi belgijski kapitalisti, verjetno na pobudo belgijske vlade. Čombe ni imel in tudi še nima prijateljev v svobodnem svetu, zato pa dosti sovražnikov v vrstah komunistov in njihovih sopotnikov. Čombe je že obupal in začel popuščati napram Aduli; vsi smo mislili, da se bo mož podal in začel ubogati centralno kongoško vlado. Ker se vendarle ni hotel prehitro sprijazniti s svojo usodo in se podrediti centralni vladi, je generalni tajnik ZN, najbrže v tihi želji, da napravi poklon Moskvi, hotel Čombeja prisiliti, da obljubi pokorščino kongoški vladi. Hammarskjoeldu se je načrt ponesrečil. Čombejevi vojaki so se pod vodstvom belih oficirjev, največ belgijskih, uprli četam, ki jih je tja poslal Hammarskjoeld in prisilili čete ZN v defenzivo. Čombe je sklenil premirje z poveljnikom čet ZN. Tak je položaj v današnjih dneh. Potek dogodkov smo opisali samo na grobo, da bi dobili priliko, da zadenemo bistvo kongoške krize.

Bistvo kongoške krize ne tiči namreč v vprašanju, kakšna naj bo narodna in državna edinost kongoške republike. Na to struno brenka vse svetovno časopisje, ki se je v tem oziru dalo pretentati od komunistične propagande. Ako bi bila v nevarnosti res samo kongoška narodna edinost, bi bilo treba dati Čombeju samo vse tiste privilegije, ki jih ima levičar Gizenga.

Priznati bi bilo treba neodvisnost katanške armade, samostojnost katanške javne uprave, priznati tako oblast Čombeja v Katangi, kot jo ima levičar Gizenga v provinci Oriente, pa bi Adula lahko hitro dosegel kompromis s Čombejem. Adula ne more tega storiti, kajti tega noče za nobeno ceno levičar Gizenga. Tako naročilo ima iz Moskve.

Naročilo je razumljivo. Moskva upa še zmeraj, da bo komunizem zavladal v Kongu. Ta cilj bi rada dosegla po "praškem" vzorcu. V Pragi se je takoj po vojni vrinila komunistična partija v češko vlado, dobila tam najvažnejša ministrstva, zasedla vsa odločilna upravna mesta, posebno v policiji, s svojimi pristaši. Ko so bile priprave izvršene, so nastopile praške "ljudske množice" in Beneš je kapituliral in izročil deželo komunistom. V Kongu naj bi podobno vlogo igral Adula ali kak njegov naslednik. Pogoj za tako "zmago ljudskih" množic je močna centralna vlada.

Komunisti morajo še odstraniti par ovir. Prva je kongoški predsednik Kasawubu. Doslej se mu je njegova taktika obnesla. Molčal je, v usodnih trenutkih pa rešil republiko pogina. Druga ovira je poveljnik kongoških čet gen. Mobutu. Ima oblast nad kongoško armado, ki sicer ni dosti vredna, ampak je vendarle nekaj več kot nič. Oba, Kasawubu in Mobutu sta protikomunista. Oba bosta uporabila tudi silo, ako bo treba, da bi preprečila prevzem oblasti po Gizengu ali sličnih sopotnikih. Verjetno bosta pri tem dobila podporo od strani svobodnega sveta. Značilno je na primer, da je bila Anglija prva, ki je protestirala proti vmešavanju čet ZN v kongoško notranjo politiko. Podobno misli tudi De Gaulle. Naša administracija še premišljuje, kaj naj napravi.

Nova kongoška kriza ne bo torej, obravnavala vprašanja kongoške narodne in državne edinosti. Na zunaj bo vse kazalo, da je tako, toda podoba bo napačna. Na dnu sedanje krize leži vprašanje, kam naj se obrne kongoška zunanja politika, ali na levo pod vodstvom Gizenge, ali na desno pod vodstvom takih kongoških politikov, kot so Kasawubu, Mobutu in Čombe.

Ako tako gledamo politični položaj v Kongu, bomo hitro opazili, da komunistična propaganda, ki trdi, da je Gizenga samo čist in nedolžen, Čombe pa samo črn, in ki ji je nasedel velik del časopisja v svobodnem svetu, nima nobene prave vrednosti.

Lasallski glasovi in odmevi

(Piše Matevž iz "Sunny Spot City-a")

La Salle, Ill. — Poletje je nam dalo te dni slovo in z njim so minili nekateri narodni prazniki, katere smo v prejšnjih letih tako navdušeno in z nekim posebnim zanimanjem praznovali in prirejali na iste razne slavnostne prireditve in zabave. Zdaj pa smo v tem oziru kar nekam mirni in kakih takih narodnih prireditev ni več toliko, le tu pa tam še kaj. Nekoč smo imeli svojo slovensko godbo na pihala (bando), uniformirane viteze in še marsikaj drugega. Ob narodnih praznikih smo prišli na dan paradirali, da je nas vse gledalo. Zdaj smo v tem oziru tihi.

Seveda razumem zakaj! Tistih navdušenih Slovencev, ki so stali na čelu takih prireditev — ni več dosti med nami. Pa tudi v drugih časih smo, kakor pa so bili tisti časi nekdaj. Drugi vzroki so, da tisti navdušeni Slovenci, ki so tedaj prinesli čez morje mlado slovensko kri v sebi, zdaj večinoma že vsi spijo in počivajo gor na božji njivi sv. Vincencija, nekateri na božjih njivah po drugih krajih tega novega sveta. To daje odgovor na zgoraj stavljena vprašanja o tem.

Mladi so na potih sedanjosti — rojeni tu v ozračju in na tleh ameriške zemlje, ki polagoma melje in spreminja vse razne ljudi vseh narodnosti v amerikanizem. Temu mlinu težko uidejo celo mladi v to deželo došli ljudje vseh raznih narodnosti. Še toliko težje pa tu rojeni. In kjer je kaj takih "izjem," je to nekaj izjemna posebnost. Sodi o tem kakor hoče — odpomoči proti temu ni dosti, če jo je sploh kaj, morda le nekaj začasne, a ne stalne. Pač zato, ker je to nekaj nemogočega po nekaj generacijah. To ne glede kako čutimo v naših slovenskih srcih in želimo, da bi vse cvetelo in zelenelo po naših slovenskih željah. Nekaj sicer se da, namreč podaljševati naše narodno življenje in priznam, že to je veliko! Skušajmo to in to je vredno vseh velikih žrtev. S tem se bomo oddolžili svojemu narodu, ki je toliko doprinesel za svoj obstoj, pa tudi za obstoj krščanstva in marsikaj drugega, kakor malo kak drugi narod, če tudi mu njegovi sosedni narodi v starem svetu tega niso nikoli in mu še danes ne priznajo. In če so bili naši predniki v veliko težjih okoliščinah v takih ozirih občudovanja vredni junaki — naj bomo mi brezbrižni za slovenstvo? Nikakor in nikdar ne! Dolžnost nas vseh Slovencev je, da storimo vse, kar je v naših močeh, da duh slovenstva in s tem naša mila sloven. beseda ostane kar najdalj moč med našo mladino in našim življem tu v tem novem svetu Ameriki!

* KAJ JE NOVEGA PRI NAS IN NAŠI OKOLICI? — Zaposlenost pravijo, da se je v zadnjih treh mesecih nekoliko dvignila v tej okolici. Nekaj nad 600 delavcev vseh raznih strok in poklicevje z daj zaposlenih več, kakor pa jih je bilo v mesecu marcu. Tako poroča Illinois State Employment Office. Kljub temu pa zaposlenost še ni na tisti višini, kakor lansko poletje 1960. Še vedno je okrog 500 delavcev manj zaposlenih, kakor lani ta čas. V normalnem času, pravijo, da tu v tukajšnih treh mestih La Salle-Oglesby-Peru, je navadno med 3400 do 3600 ljudi v raznih poklicih in delih zaposlenih. Tekom januarja letos jih je bilo le nekaj nad 2300, zdaj se je število dvignilo do nekako 2900. Med temi je nekako 825 ali malo več žensk-delavk. Urad navaja, da več delavcev, prosilcev za zaposlitev, ni moglo zadostiti zahtevam zaposlitev, ki zahtevajo gotovo starost in izurjenost za gotova dela. Tako je, če si premlad ni prav, če si prestar pa tudi ni prav. Danes gledajo delavcem na leta in zobe, še bolj, kakor so nekoč gledali na zobe konjski prekupčevalci konjem na konjskih sejmih v Karlovcu, tamkaj preko Gorjancev na drugi strani Kolpe.

* MARQUETTE CEMENT COMPANY, ki obratuje cementno tovarno za Oglesbyem je objavila veselo vest, da gradi blizu Waukegana na obrežju michiganskega jezera večje skladišče, ali centralo, katera bo zalagala in oskrbovala s cementom premnogo kraje po severovzhodnem delu Zdr. držav in ob vsej vzhodni obali Atlantika. Odkar je poglobljen Illinoi-Michigan Canal, da lahko plovejo po njem tovorni rečni brodi, je to velika ugodnost za prevažanje cementa po tem kanalu, bodisi proti jugu po kanalu do reke Mississippi, ali pa nazaj proti Chicagi na Michigan jezero in potom Velikih jezer v razne dele severozapadnih krajev. Skladišče, ki ga gradi družba pri Waukeganu bo zalagalo vsa naročila zgoraj omenjenih krajev. Ta vest kaže, da Marquette Cement Co. računa na lepo bodočnost, in da bo pri tej družbi v tem kraju precej zaposlitve v bodočnosti. In to je vesela vest za to okolico. Če bo delo, bo kruh.

* PAR NOVIC IZ OGLESBYA. Mestni svet na Oglesby je odobril, da se pobira poleg 3% državnega prodajnega davka še ½% mestnega davka na vse kupčije in od vseh raznih poslug, ki jih nudijo in prodajajo razne trgovine in tvrdke v mejah mesta Oglesby. To sicer uvajajo tudi druga mesta. Nič novega. Ampak vsakokrat, ko pridejo v veljavo kaki novi davki, se ljudje mrdimo, ker davki nam niso nikdar ljubi. A zdaj so tu in se bomo morali z njimi sprijazniti, pa če nam prav ali ne.

— Na Oglesby je še vedno precej Slovencev. V mestnih uradih jih imamo par. Načelnik policije (Chief of Police) je zdaj naš rojak William Gergovich, ki pravi v svojem poročilu, da je aretiral 24 raznih strank, ki so napravile razne prestopke proti predpisanim postavam in zakonom. Kazni za te prestopke so prinesle mestu tekom julija $216.

— V tem državnem distriktu deluje kot državni inženir za ceste, pota, vodovode in druge take naprave, ki jih vzdržuje država Illinois naš rojak, rodom iz Jolieta, John Grahek (Grayhek, Jr.). Gradnje novih cest, križišč, ki so se zadnja leta in se sedaj grade, so pod njegovim nadzorstvom. Prijazni inženir Mr. Grahek, je sin znanega bivšega dolgoletnega glavnega blagajnika K. S. K. Jednote v Jolietu, ki je dolga leta vodil gostilno na Broadway cesti v Jolietu. Pokojni oče inženirja Johna Grahek je bil rodom iz Belokrajine, nekje od Črnomlja.

* DA BO ŠLO DELO PO NAŠIH "RIHTAH" HITREJE NAPREJ. Iz St. Louis, Missouri, to je država, kjer je zagledal luč sveta humoristični in včasih veseli, včasih pa tudi osasti in zadirljivi bivši predsed. Truman, je ameriška odvetniška zveza predložila predlog in nasvet, kako naj se pospeši hitrejše poslovanje ameriških sodišč. Kaj pravite, kaj priporoča njihov predlog? To-le: Kdor zgodaj prične, temu delo ne zaostane. . Dosedaj in še zdaj so sodniki marsikje navajeni, da se ne prikažejo radi pred 10 in mnogo kje pred 11 zjutraj na svoji stolici. Ob tem času pa gre že pol dneva v zaton. V St. Louisu so priporočali na zborovanju, naj naše "rihte" začele poslovati najkasneje ob 9. uri vsak dan. Drugače bo ostalo na milijone naših vsakdanjih pravd nerešenih ob sodnem dnevu. Kakšnega mnenja so o tem naši sodniki, še nisem slišal. Najbrže bo premnogi izmed njih dejal: Kaj se vtičejo v naše posle! Čevlje naj sodijo le kopitarji!

Vsem lepe slovenske pozdrave in lepo sončno prijetno jesen!

Matevž.

—o—

Čikaške novice

Chicago, Ill. — Zadnji teden sta preminila dva slovenska pijonirja. Joseph Zupančič je zapustil ženo Mary, roj. Kobe, sinove Franka, Josepha in Leona, hčeri Mary Luers in Anne Keyzwon, sestro Anna Banich, ter 11 vnukov in vnukinj. Pogreb je bil v sredo, 27. septembra. Dosegel je starost 80 let.

Pokojnik je bil svoječasno tajnik stavbinskega društva Slovenski Dom, sedaj Reliance Federal Building & Loan Ass. Bil je tudi zastopnik Amer. Slovenca, ko so list tiskali v Jolietu, Ill. Če se ne motim, je nekdaj bil tudi blagajnik društva Sv. Štefana št. 1, KSKJ.

Za Mrs. Anno Frank žalujeta sin Adolph in vnuk Gregory Rakow. Mož ji je umrl pred nekaj leti. Bila je gl. nadzornica Družbe Sv. Družine, Joliet, Ill. Pogreb je bil v četrtek, 28. septembra.

Počivajta v miru! Preostalim naše iskreno sožalje!

John Gottlieb.

—o—

Srce nazaj mi sili

Srcu je težko ukazovati: sili nazaj, pa si ne moreš pomagati! Razumljivo je, da se mi srce ustavi pred nebeško lepo podobo Marije Pomagaj, ki je vsako jutro med sv. mašami tako lepo razsvetljena, da te kar vleče k sebi, ko ti tako ljubeznivo ponuja Dete, da niti ni treba posebno prositi: "Pokaži mi Jezusa, blagoslovljeni sad Tvojega telesa . . ." Srce nazaj mi sili.

Nazaj mi sili! Nazaj na lemontske griče, nazaj k ljubkemu jezercu z otokom na sredi, ki je kinč lemontski. Spomin in srce mi silita nazaj k prelepi Lurški votlini in k Mariji v duplini, ki je povedala deklici Bernardki svoje ime: "Brezmadežno Spočetje sem!" Še mi doni po ušesih mogočni: Ave, ave, ave, Marija!" ki smo ga tolikokrat navdušeno prepevali in poslušali Marijin zvon, ki se je glasil iz daljave. Spomin se ustavi v Roženvenski dolini, ki jo gledam vso polno pobožnih romarjev in še na obeh straneh doline po bregu je vse polno in vse prepeva, se raduje, vse moli k Mariji Fatimski, ki je rekla: "Jaz sem Kraljica presvetega Rožnega venca." Letošnji živi rožni venec vidim in gledam pred seboj. Vseh teh vtisov in prizorov ne morem in ne morem izriniti iz spomina.

Srce nazaj mi sili! Tja, kjer se vije procesija z lučkami mimo Romarskega doma, mimo razsvetljene Roženvenske doline, mimo Prekmurskega križa, kjer se je vršilo toliko srce pretresujočih slovesnosti; mimo postaj sv. križevega pota, kjer sta imela okrvavljene roke pokojna p. Aleksander in brat Akurzij, ko sta zidala kapelice.

Srce nazaj mi sili! Da bi še enkrat z množico molil in pel sv. križev pot in vodil pobožnost žalostnega rožnega venca na grob pokojnega trpina ljubljanskega škofa Gregorija Rožmana. Silno me je stisnilo pri srcu, ko sem v sredo zvečer 6. septembra šel po slovo na pokopališče pod Lemontskim jezerom. Postal sem pred škofovim grobom; ne morem povedati, kako se mi je trgalo srce! Blagoslovil sem grob p. Kazimirja, p. Aleksandra, ki sem ga zadnja leta zelo pogrešal. Požegnal sem grob p. Gracijana, p. Johna, Cirila in g. Klopčiča, dobrovskega župnika. Ne znam povedati, zakaj je slovo od grobov tako težko, ko ne morem drugega pričakovati kot skorajšnji dom v grobu.

Toda že četrti dan plava ladja po širnem Tihem morju, najširnejšem na svetu. Barčica po morju plava, drevesa se priklanjajo. O le naprej, o le naprej, dokler je še vetra kaj! Ladja se noče obrniti in volja, pamet se mora ukloniti. Tudi tam za največjim morjem čakajo slovenske duše, ki kličejo: "Pridi, ne mudi se! Ne obotavljaj se! Pridi! Mi smo mladi Slovenci, ki smo zapustili rodno zemljo, ki nam ni dala svobode, ki je križala našo pot proti nebesom. Pridi! Saj moraš vedeti, da je vera iz poslušanja. In kako bomo verovali, če nismo in ne bomo slišali. Pa kako bomo slišali, če ne pridete med nas tisti, ki ste poslani, da nam lomite kruh nauka božjega. Srce nazaj, pamet in potreba naprej me sili.

Nič nazaj, četudi srce tako hoče, naprej! Pridi! slišim. Pridi, ne mudi se, ki neseš med nas slovensko pesem, ki je najlepša pesem na svetu in rodu slovenskemu rajski je dar. Zdaj kot molitev, prošnja, zahvala, dvigaš visoko se k Bogu v nebo; zdaj spet z otroki rajaš vesela, in spet s trpečim se jokaš gorko. Težko slovo od doma ti lajšaš, spremljaš popotnika v tujo zemljo.

V Ameriki je bilo za mene že premalo petja, četudi ga ni bilo malo. Avstralije se veselim, kjer bo zadonela mlada slovenska pesem. Pesem pa privlači, je največja sila, ki se ji slovensko srce ne more ustavljati. Ko bo ta pesem zadonela, potem mi najbrž srce ne bo več sililo nazaj.

Na dve strani se moram še zahvaliti! V torek pred mojim oddom iz Lemonta je prišel kmalu popoldne po mene avto. Dobri chikaški Prekmurci so imeli prisrčno pobožnost pri Kustecu: Marija Romarica jih je obiskala in sklenili so: p o j d i m o po p. Odila, da bomo še enkrat skupaj zapeli. In smo res. Lepšega slovesa si nisem mogel misliti. Bila je zbrana lepa družba. Pripravili so dobro večerjo za odhodnico, potem smo pred Marijo R o m a r i c o (Pilgrims Lady) molili sv. rožni venec in zapeli smo najlepše Marijine pesmi. Mrs. Gizella Hozjan je spregovorila par besed v slovo in jaz sem moral seveda vrniti. Zelo sem se bal, da bi me kdo ne prosil: "Father, začnite peti! Vse prepeva, se raduje, moja duša pa žaluje! Hvala Bogu, da ni tega nihče zahteval. Najbrž bi ne bil mogel začeti peti. Preveč smo bili tesno povezani z dobrimi Prekmurci vsa dolga leta! Ob slovesu so mi Prekmurci izročili kuverto, ki sem jo šele doma odprl. Bilo je presenečenje: lep dar za moje potne stroške. Najlepša hvala, dobri prekmurski r o j a k i ! Ohranite svojo lepo slovensko pesem!

V sredo 6. septembra sem urejeval zadnje stvari glede potovanja. Ves dan sem bil zaposlen. Tisti dan smo imeli tudi v samostanu uradno odhodnico in sicer pri obedu. Zvečer, ko sem se poslavljal od grobov, pride po mene Mr. Frank Čepon iz Jolieta z naročilom: Člani podružnice Slovenske Lige vas na vsak način hočejo videti, preden odidete. Kaj sem se hotel braniti? Najeli so Ferdinandovo dvorano pri cerkvi sv. Jožefa. Bili so zbrani vsi člani. Predsednik Mr. Markun je spregovoril za slovo in sem se mu moral zahvaliti. Tudi tukaj so mi dobri Slovenci izročili lepo darilo za slovo. Tudi njim najlepša hvala. Ne bom Vas pozabil.

Obe zbirki sem uporabil za prevoz knjig od Jolieta do San Francisco, kar je stalo nekaj nad $200. Ravno dosti je bilo. Prevoz knjig je zelo drag. Nisem pričakoval, da bo toliko. Ako bomo hoteli imeti vse knjige, ki so mi bile poslane v Lemont, res kdaj v Avstraliji, bo treba šteti še lepe stotake. Če bo kdo kaj pomagal, bo storil dobro delo, da bodo imeli mladi Avstralski Slovenci pošteno berilo v rokah. Kdo bi želel kaj k temu prispevati, lahko pošlje na **Ave Maria, Box 608, Lemont, Illinois. U.S.A.**

Se bom kmalu zopet oglasil. Pozdrave vsem dragim Slovencem in naročnikom lista.

P. Odilo, O.F.M.

—o—

Štiri televizijske zamisli

Čeprav bo prihodnja olimpiada šele čez tri leta, že zdaj razpravljajo o organizaciji in morebitnem televizijskem prenosu te velike mednarodne športne prireditve. Ker se za olimpijske igre zanima ves svet, bo treba misliti tudi na televizijski prenos tekmovanj z japonskih stadionov. Strokovnjaki razpravljajo o — čeprav začasnem — televizijskem mostu med Japonsko in evropskimi deželami.

Doslej so znane štiri tehnične zamisli. Po prvi bi krožilo okoli našega planeta nekaj ducatov umetnih satelitov, ki bi v višini tisoč kilometrov odbijali televizijske valove proti Zemlji. Spričo dosedanjih tehničnih dosežkov ta zamisel ni neizvedljiva.

Po drugem načrtu bi izstrelili tri satelite v višino 36,000 kilometrov, kjer bi krožili okoli našega planeta. Hitrost njihovega kroženja bi se morala skladati z zemeljskim vrtenjem, tako da bi vsak izmed njih navidezno visel nad določenim področjem. V vsakem izmed treh satelitiv bi bil po en televivijski oddajnik in sprejemnik. Naprave bi ojačevale sprejete valove in jih pošiljale na zemeljsko površino.

Skupina japonskih inženirjev snuje načrt, po katerem bi televizijski prenos z olimpijskih iger posredovali veliki baloni, razpostavljeni dvajset kilometrov nad zemeljsko površino. Ti baloni bi kot neke vrste statična štafeta drug drugemu pošiljali valove.

In še četrta možnost, ki o njej razpravljajo: televizijski spored bi prenašali z Japonskega v druge dežele po svetu posebni podmorski kabli.

—o—

Zložljiva bencinska posoda

Iz nylonske tkanine, prepojene z umetnim gumijem, ki je odporen proti bencinu, izdeluje neka švedska tovarna 20-litrske mehove namesto dosedanjih bencinskih posod.

Prazno bencinsko posodo je mogoče stisniti v pest.

—o—

— V Združenih državah je okoli 3,700 krajevnih organizacij Rdečega križa.

KANADSKA
AMERIŠKA DOMOVINA
AMERICAN HOME
For Freedom and Justice...
AMERICAN IN SPIRIT
FOREIGN IN LANGUAGE ONLY
SLOVENIAN
MORNING NEWSPAPER

Iz slovenskega Toronta

"Vinska trgatev

Misel o "Vinski trgatvi" je prišla že sredi poletja na seji kulturnega društva "Baraga." Trgatev pa mora biti v jeseni, ko grozdje dozori. Da bi bila na slovenskem letovišču, je bilo rečeno. Vstalo je takoj vprašanje, če bo vreme? Res je bilo letos težko zaupati muhavosti vremena. Tvegali smo, izpeljali vse priprave in to kar nekam trmasto, ker se je vreme skazilo prav v soboto pred zadnjo nedeljo v septembru, ko smo se nameravali podati "na trgatev." In uspeh "trgatve" je bil večji, kot so pričakovali največji optimisti.

Bil je krasen nedeljski dan, ki je že vonjal po jeseni. Eden tistih dni, ko bližajoči se jesenski čari človeka kar potegnejo ven v naravo. In res prišlo je staro in mlado, a prevladovala je mladina. Z zadovoljstvom je opazovala bogati "vinograd," obilico najlepših sadov vinske trte, ki je letos "obrodila" pod streho prostrane lope na slovenskem letovišču.

Ob treh popoldne se je začel pomikati v osrčje "vinograda" sprevod. Na čelu je stopal postaven župan, g. H. Erčulj z go. županjo Kenikovo. Za njim je stopal načelnik policije s svojimi možmi, g. C. Soršak, nato pa viničarji in viničarke v prekmurskih in gorenjskih narodnih nošah. "Trgatev" so začeli prekmurski fantje in dekleta v svojih novih nošah, ki so pod vodstvom g. Fujsa zaplesali štiri narodne plese. Po nagovoru je župan zasedel svoje županskо mesto, godba "Triglav" je zaigrala in trgatev se je začela. Župan in policija so bili ves čas hudo zaposleni; ječa se je polnila in praznila, plesalci so dvigali plesalke, ki so pridno "kradle" grozdje in druge dobrote, ki so vabljivo visele izpod stropa.

Da je vsa prireditev tako lepo uspela, gre predvsem zahvala občinstvu, ki se je v tako lepem številu odzvalo vabilu društva "Baraga." Ugotoviti smo mogli, kako mnogo prijateljev ima društvo in vsi so bili dobre volje.

Vse priznanje pa zaslužijo tudi člani odbora, ki so v prireditev vložili obilico truda. Da ni bilo lakote in žeje sta mojstrsko poskrbela g. in gospa Peterlin; zvesto sta jima pomagale ga Dolenčeva in ga. Medenova. Z mesenimi dobrotami nas je dobro zalagal g. A. Bavdek. Posebno zahvalo smo dolžni prekmurski Folklorni skupini, ki je celo prireditev tako lepo poživila, in članom "Mladinskega kluba" za njihovo številno udeležbo in pomoč. Vsem in vsakemu Bog plačaj; zahvaljen pa tudi On za lepo vreme.

Predsednik

Stanka in Janez sta stopila na skupno pot

Stanka iz znane Ponikvarjeve družine, doma iz Cerknice na Notranjskem, in Janez Adamič iz Dobrepolj sta se spoznala v Torontu. V društvih sta se srečavala, pri prosvetnem delu in na igralskem odru ter v Ponikvarjevi družini sta se spoznavala in v soboto 23. septembra sta si pred oltarjem Marije Pomagaj obljubila zvestobo do groba.

Zvečer istega dne je bila svatba v cerkveni dvorani. Po številu svatov je bila med največjimi, če ne največja, kar jih je videl slovenski Toronto. Ponikvarjevi so si s svojim vsestranskim udejstvovanjem v slovenski katoliški skupnosti pred vojno doma in sedaj v Torontu pridobili mnogo prijateljev, ki so prihiteli čestitati mlademu paru. Segli so v roke tudi staršem neveste ge. Stanki in Lojzetu Ponikvarju, ki sta ta dan obhajala dvajsetletnico poroke. Prišli so Cerkničani, Bločani in oni od Sv. Trojice. Prihiteli so člani društev in odborniki ter osebni prijatelji poleg sorodnikov kakor sestra Ponikvarjev Mrs. Knausova iz Clevelanda. Ob obilni postrežbi, ob srečanju znancev in prijateljev, ki so se sešli po dolgih letih in ob veselih poskočnicah je prehitro minul lep večer svatbe.

Mladi par, Stanka in Janez! Naj se Vama na dolgi, srečni in blagoslovljeni življenski poti izpolnijo vse Vajine želje in vsa voščila številnih prijateljev!

Por.

Septembrski sestanek SKAS-a

Pretekli torek 26. septembra so se zbrali člani SKAS-a Toronto v Slovenski pisarni. V svojo sredo so povabili akad. slikarja B. Kramolca s prošnjo, da bi jim predaval o t. zv. "brezpredmetni umetnosti" modernih dni.

G. B. Kramolc se je vabilu z veseljem odzval. Njegovo predavanje je bilo jasno in zanimivo. Samo nekaj misli iz predavanja:

Do brezpredmetne — abstraktne — umetnosti ni prišlo čez noč, ampak počasi, postopoma. Navadno si predstavljamo, da umetnik — slikar slika to, kar vidi in kakor vidi. Proces gre skozi oči. Naturalisti so slikali točno to, kar so opazovali z vsemi podrobnostmi in potanko organizacijo in to je tradicionalno slikanje. Nato je bil napravljen korak naprej. Slikar je še vedno slikal to, kar je videl, a je že začel pretiravati z barvo, ker je hotel z njo nekaj poudariti: veselje, mladost, strast, žalost... Umetnost je pač ilustracija osebne življenske filozofije. Moderna umetnost ni več visualna, proces ne gre več skozi oči, postala je miselna (Picasso). Začel je to umetnost Kandinsky., ki slika zgolj z liki in rabi samo barvo. Ne gre mu več zato, da bi barvo obešal na določene predmete, ker je, kakor pravi vsak predmet v glavnem sestavina valja, krogle, ploskve. Skrajnosti te brezpredmetne umetnosti bi lahko imenovali "organizirano norost moderne umetnosti."

Predavatelj je predavanje poživel s slikami. Odgovarjal je na številna vprašanja navzočih. Večer se je zaključil z ugotovitvijo, da bo šele bodočnost pokazala, koliko in kaj bo ostalo od te brezpredmetne umetnosti.

Por.

SLOVENSKE POTNIŠKE AGENCIJE

Prodaja avionskih in ladijskih kart tudi na kredit. Zastopniki družb kot CUNARD, FRENCH LINE PAA, AIR FRANCE, KLM, SWISSAIR, etc.
Popust na avionih za družine in 30% za imigrante.
Na ladjah popust pozimi do 25%. Popust na kombinirana potovanja ladja-avion.
Pošiljanje denarja po Din 750 za U.S. $1.
Prodaja dinarskih bankovcev po Din 1000 za $1.30.
Potni list za državljane in nedržavljane. Vizum za stari kraj, poroka po zastopniku, legalni dokumenti, prošnje za imigracijo ali obisk sorodnikov. Javni notar vedno na razpolago.
Slovencem v Ameriki in Kanadi se priporočajo:

WORLD TRAVEL SERVICE LTD.
2968 St. Lawrence Blvd.
Montreal P. Q. — VI 4-5292

WORLD TRAVEL SERVICE LTD.
258 College St.
Toronto, Ont. — WA 3-4868

Prvo poročilo iz Hamiltona

Hamilton je precej veliko in važno mesto v Kanadi nekako na pol pota med Buffalom in Torontom. Leži lepo podolgem, stisnjen med hrib in Ontarijsko jezero. Ima dobro pristanišče na zapadnem koncu jezera. Več kot 50 milj je oddaljen od Najagarskih slapov, tako da se "grmenje voda" več k nam ne sliši. Hamilton ni nikakor najmanjši med kanadskimi mesti, ker šteje okrog 300,000 prebivalcev. Je tudi sedež precej velike škofije.

Hamilton je središče jeklarske in železarske industrije v Kanadi. Po jezerskem pobrežju se dviga gozd tovarniških dimnikov, ki kolobarijo težke oblake dima. Iz topilnic in visokih peči se krvavordeči žar zrcali v temni jezerski gladini in odseva na nočnem nebu. Žerjavi škripljejo v pristanu, ko ladje razkladajo premog in železno rudo in odvažajo v širni svet razne koristne tovore izdelane v hamiltonskih fužinah in kovačnicah.

Jeklo in železo sta podlaga za ustvarjanje industrijskega in poljedelskega bogastva. Jeklo daje državam in narodom gospodarsko moč, politično veljavo in vojaško silo. Zato si zaostali in revni narodi na vso moč prizadevajo, da dvignejo proizvodnjo jekla in železa, da se rešijo revščine in odvisnosti od drugih.

"Moje — vse," zlato je reklo.
"Moje — vse," je reklo jeklo.
"Kupim — vse," zlato je reklo.
"Vzamem — vse," je reklo jeklo.

Ne spominjam se več, kdo je zložil te verze, ali eno vem, da živimo v dobi jekla in tehnike in da nam spet žuga strašna vojna med dvema jeklenima orjakoma, U. S. A. in ZSSR.

V okolici Hamiltona in St. Catharines se razprostirajo prelepi vinogradi in sadovnjaki, ki "razcvitajo dehte spomlad, jeseni rodijo žlahten sad." V majniku pri nas obhajamo nedeljo cvetja.

Naši sosedje v Torontu nas radi "zafrkavajo" češ, da je Hamilton le predmestje Toronta. A mi ne slišimo radi tega. Zato le pazite, da ne rečete tega na glas pri nas v Hamiltonu, ker se vam lahko primeri kaj takega, kakor tistemu Ljubljančanu, ki se je prerekal z meščanom iz mesta Loža. Ljubljančan je trdil, da je Ljubljana večja, lepša in zato imenitnejša kot mesto Lož. Ložen pa je kar za poleno prijel, mu ga pod nos pomolil in ukazal: "Pri priči daj Ložu čast in prednost nazaj, ker Lož je mož — Ljubljana je pa baba. Če dobro premislimo, Toronto pa še baba ni, ker je tisto "ono" srednjega spola.

Nekaj nad 300 slovenskih družin in samostojnih samskih ljudi je v Hamiltonu in bližnji okolici. Poleg teh je pa še drugih 300, ki bivajo v razdalji 20 do 30 milj v St. Catharines in drugih manjših krajih po Najagarskem polotoku. Večinoma si služimo kruh v hamiltonskih tovarnah in jeklarnah; precej pa nas je, ki na farmah pridelujemo vino, žlahtno sadje in mleko.

Do lanskega avgusta so vsako nedeljo prihajali k nam č. g.. lazaristi iz Toronta in skrbeli za nas v duhovnem pogledu. Lansko leto pa smo dobili stalnega slovenskega duhovnika dr. Lojzeta Tomca. Tako sedaj nismo več čreda brez pastirja. Imamo že samostojno slovensko duhovnijo, ki bo čez čas, ko sezidamo potrebne stavbe, postala samostojna slovenska župnija v Hamiltonu.

Za ta čas uživamo gostoljubnost v župniji sv. Ane. Naš duhovnik ima tam hrano in stanovanje. Maša za Slovence je vsako nedeljo ob 10:30 A. M. v obširni kapeli v prikletju (basement-u) pod šolo iste župnije. Kapela je posvečena Kraljici Sv. Rožnega venca, je revna in nič kaj lepa. Strop je tako nizek, da ko se daje blagoslov z Najsvetejšim, mora duhovnik paziti, da ne zadene z monštranco obenj. Vendar smo hvaležni, da imamo vsaj to; ker začetki so povsod skromni in ubogi.

Slovenska župnija je že šesta po vrsti, ki se je začela in se razvija pod okriljem župnije Sv. Ane. Pet drugih narodnih župnij je že izšlo iz katakomb pod šolo Sv. Rožnega venca, in sicer: poljska, italijanska, madžarska, slovaška vzhodnega obreda in hrvaška. Slovenska je sedaj na potu. Je še težko reči, v katerem mesecu ali letu je to naše dete pod srcem Sv. Ane in kdaj bo zagledalo luč sveta.

V katakombah Sv. Rožnega venca delamo načrte in sanjamo o tem, da bomo kdaj imeli lično cerkev, kjer se bomo zbirali k sv. daritvi, molitvi in poslušanju Besede božje, in dvorano, kjer se bomo shajali k pouku in zabavi, ker človek ne živi samo od kruha. Velja o nas, kar je tako lepo povedal Silvin Sardenko:

Katakombe, katakombe,
zibel cerkve večnomlade,
kjer so z mehkimi rokami
zibale jo prve nade.

Pri naši maši ob 11:30, je domače in prisrčno. Radi skupno molimo in pojemo. Imamo dober pevski zbor, ki ga spretno in požrtvovalno vodi g. Drago Ložar iz St. Catharines. Dostikrat vsi poprimemo za zborom, da tako dvignemo naša srca k Bogu. Med petje in molitev se mešajo glasovi naših malih, ki jih očetje in matere prinesejo v naročju k maši. Eni malo jočejo, drugi z nami pojejo, tu pa tam se kateri loti pridiganja, vsi pa po svoje čebljajo. Glasove imajo tako močne, da mora včasih duhovnik napeti vse strune, da jih prevpije. Če bi človek sodil po glasovih, bo med njimi, ko dorastejo, dosti dobrih govornikov in opernih pevcev in pevk.

Ganljivo je, ko oče ali mati, pride z detetom v naročju k sv. obhajilu. Navadno malček pazljivo opazuje, kako starši prejemajo Gospoda. Včasih pa kateri iztegne ročico, kakor bi hotel reči: "Prosim, dajte Ga še meni." Mi jih radi vidimo v cerkvi in nas nič ne motijo. Vemo, da se jim Jezus smehlja, saj je sam rekel: "Pustite male, naj pridejo k meni."

Naše družine so še mlade. Starih naseljencev ni dosti več. V preteklem letu smo imeli 30 krstov in samo dva pogreba. Pa še tista dva, ki smo ju pokopali, nista umrla radi bolezni ali starosti, ampak po nesreči. In pa Udučeva Sonjica, komaj par mesecev stara, je odšla med angelce. Tudi zanaprej kaže, da starka Smrt ne bo imela dosti košnje, pač pa bodo vile rojenice morale zelo hiteti, da sproti posteljejo zadosti zibelk s svilenimi blazinicam in jih okrasijo z belimi cofki.

Večina naših mladih ljudi je prišla v Kanado iz taborišč v Avstriji in drugod šele po letu 1956. Smuknili so čez mojo brez potnih listov in brez vojaških odpustnic. Doma so se čutili na tesnem in brez posebnih izgledov za bodočnost. Mnogi so sanjali o daljnih tujih krajih, ki so dosti bolj vabljivi, če jih človek gleda od daleč. Čez mejo so šli večinoma fantje, deklet ne toliko. Zato imamo sedaj tukaj lepo število samskih fatnov, deklet pa skoro nič. Prenarediti smo morali narodno pesem na:

Preljub' moj Svet Lenart,
kako si ti svet,
k' maš fantov preveč
pa nobenih deklet.

Nekateri fantje so si pomagali na ta način, da so naročili dekleta-nevesto iz Slovenije po zračni pošti. Seveda ta stvar precej stane, ker morajo plačati tovornino in carino zanje. Dobavili smo že precejšne število prav zalih in pridnih nevestic iz starega kraja. Vendar je kljub temu pomanjkanje še občutno.

Zadnje čase se je med fanti razširila vest, da je tam pri vas v Clevelandu ravno narobe, namreč: premalo fantov, pa preveč deklet. Zlasti tam okoli Sv. Vida so menda celi vrtovi žlahtnih rožic, ki čakajo, da jih kdo utrga. Bojimo se, da se pri nas nekaj sumljivega plete. Pravijo, da se bodo naši fantje nekega dne zbrali, pridrli v Cleveland, tam polovili zadostno število deklet, ter jih zlepa ali zgrda odpeljali v Hamilton, da jih tukaj duhovnik s štolo zveže. Menijo, da se ne bodo preveč upirale in branile.

Ne vemo še, kaj bodo v tem slučaju naredili klevelandski fantje. Svetujemo jim, naj Hamiltoncev ne kličejo na "auf biks" in naj ne postavljajo "šrange", ker je zelo nevarno. Hamiltonci so jako močni in pogumni in ni dobro z njimi črešenj zobati. Sam njihov vodja Kranjcev Franc je tako močan, da vas z eno roko čez streho vrže.

Mi smo fantje iz te vasi
nas se sam h[illegible] č boji,
kogarkoli srečamo,
vse ob tla pomečemo.

Priporočili bi vsem, naj se ta reč zlepa uredi, s pogajanji; ker drugače lahko nastane nevarnost vojne med U. S. A. in Kanado, saj bi to izgledalo kot rop Sabink v starem Rimu.

Iz tega, kar sem vam do sedaj opisal, sami uvidite, da je pri nas vse potrebno pri roki za ustanovitev župnije. Slovenskih ljudi je zadosti, imamo svojega duhovnika, samo cerkev, dvorano in župnišče bo treba zidati, pa jo bomo imeli. Lahko bi kar takoj začeli z zidanjem; pa kaj, ko nam samo ene majhne malenkosti manjka.

Ribniška gospodinja je prinesla v hišo skledo ješprenja, ga postavila na mizo pred kosce, in se takole opravičila: "Majhnu je mankalu, pa b'vam b'la štrukle skuhala, vajste, per nas je zmirej vsa perprava za štrukle, samu muoke naj." Pri nas v Hamiltonu je tudi vsa priprava za zidanje, samo denarja ni.

Bojim se da bodo tisti, ki to berejo, tukaj prenehali z branjem, pogledali čez očala in pomislili: "Aha, že vemo, kam pes taco moli. Tile Hamiltonci bodo pa spet "fehtali." Ni lepo, da tako mladi, pa že beračijo; delat, naj grejo, delat, ne pa beračit." Joj, nikar se ne prenaglite in ne bodite tako hudi in strogi z nami. Vi ne veste, kako mi radi delamo. Pa kaj čemo, ko tukaj v Kanadi ni zadosti dela. Nezaposlenost je dosti hujša, kot v U. S. A. Lansko zimo so nas najmlajše prve odpustili z dela. Več kot polovico nas ni delalo. Mlad, 27 let star, prijazen in čeden fant je bil že 7 mesecev brez dela. Lotila se ga je silna duševna potrtost in obup ter si je v črni uri vzel življenje. Bil je brez dela v stiskah in ni imel oči, katerim bi se izjokal, ne ust katerim bi zaupal svoje gorje. Tudi nam so prišle solze v oči, ko smo gledali strto mlado življenje v krsti.

Komaj po nekaj let smo šele v tej tuji deželi, angleščine še na znamo dosti; nimamo ne hiš ne avtov. Tisti pa, ki jih imajo so vsi v dolgovih in jih stiskajo mesečni obroki. Sami bomo težko zmogli cerkev in dvorano, ker smo gospodarsko prešibki. Vse narodnosti v Hamiltonu imajo že svoje cerkve in domove, razen nas Slovencev in Portugalcev. Zidati bi morali čim prej, da bi se vsi ohranili zvesti katoliški veri in da bi ostali dobri pošteni kanadski Slovenci."

Od danes naprej se bomo večkrat oglašali v Ameriški Domovini in vam vse po pravici in resnici povedali, kako se pri nas menjavata žalost in veselje. Ko boste brali, kaj delamo in kako smo pridni, se boste včasih smejali, včasih pa si boste z rokavom ali predpasnikom solzo obrisali, se useknili in vzdihnili: "Da, saj pravim ti naši "ta mali" tam v Hamiltonu; saj jih mora človek rad imeti, ko so pa tako pridni, — ubožčki."

Če bi želeli pisati k nam, nas kaj potolažiti ali pa kaj vprašati, tedaj pišite na sledeči naslov: Holy Rosary Slovenian Mission.

120 Sherman Ave. North,
Hamilton, Ont., Canada.

Ko dobite v roke novo številko Ameriške Domovine, takoj poglejte, če je kaj iz Hamiltona in preberite. Prihodnjič boste brali zgodbo "O dveh vinogradih." Saj vem, da radi berete o trtah grozdju in vinu. Do tedaj pa zdravi ostanite.

R. L. T.

Gramofonske plošče
PRAVKAR DOSPELE
iz starega kraja!
Velika izbira—Zahtevajte katalog
COMET
555 St. Clair Ave. W.
Toronto, Ont. Tel. LE 5-7269

VAŽNO

Prosimo vse naročnike, zlasti one izven Clevelanda, da ne pošiljajo denarja v pisemski pošti, ker se lahko izgubi! Pošiljajte čeke in denarna nakazila, naslovljena na Ameriško Domovino (American Home).

V EVROPI VEDNO POTREBUJEJO NAŠA ZDRAVILA!
Mi jih pripravimo in razpošljemo kamor želite!
NAROČITE!
MANDEL DRUG
15702 Waterloo Rd. KE 1-0034
Cleveland 10, Ohio

DELO DOBIJO

Delo dobe

5-sobno stanovanje in hrano dobi upokojeni par v zameno za malo pomoč v kuhinji in zunaj.

Sprejme se tudi kuharica za restavracijo z istimi ugodnostmi in tedensko plačo $30. Kličite ali pišite na: M. Strasner, R.D. 1, Saegertown, Pa., tel. 3840. (193)

Delo dobi

zakonski par srednje starosti, ali ženska za gospodinjstvo in skrb za na pol invalida. Stanovanje, v dobrem zdravju, en dan prosto v tednu. 701 E. 254 St. (190)

Ženske dobijo delo

Perica

Mora biti izkušena v likanju. Priporočila. Kličite EV 1-3131. (191)

Išče se

ženska, da bi skrbela za otroka, in opravljala lahko hišno delo. Stanovanje in hrana. Parma Heights. VI 2-4687 po 6. uri pop. (191)

Išče se

ženska za delo v kuhinji in restavraciji na 4058 St. Clair Ave.

Delo dobi

Iščemo kuharico za kuhanje v gostilni, na 40. cesti, blizu St. Clair Ave. Kličite EN 1-9385. (191)

MALI OGLASI

Sobe se odda

E. 55 St. in St. Clair Ave. — 4 neopremljene sobe, kopalnica, gorkota, vroča voda. $45 mesečno. Vprašajte na 1334 E. 55 St. (X)

Iščemo

gospodinjsko pomočnico, na vzhodni strani, pol tedna. Kličite SK 2-3099. (192)

Stanovanje se odda

Štiri sobe s kopalnico se oddajo odraslim za $45 mesečno na 1214 Norwood Rd., zgoraj. —(191)

Sobe se oddajo

4 sobe s kopalnico se oddajo družini brez otrok. Blizu E. 185 St. Kličite IV 1-1695. (3, 6 okt.)

Stanovanje se odda

Štiri sobe. kuhinja in kopalnica, opremljeno ali neopremljeno se odda pri John Kramer, 5305 St. Clair Ave. —(190)

Naprodaj

G. E. hladilnik $20.00 in 21" Zenith televižen $40.00. Kličite IV 1-8062. (191)

Naprodaj

Dvodružinska hiša, 3 minute od slovenske cerkve Marije Vnebovzete. Cena $15,500. Kličite UL 1-2127. (190)

Stanovanje se odda

Štirisobno neopremljeno stanovanje, zgoraj, se odda zakoncema srednje starosti. Vprašajte na 1407 E. 41 St. —(191)

Stanovanje se odda

Štiri sobe zgoraj se oddajo odraslim ali zakoncema z enim otrokom, na 8408 Sowinski Avenue. —(191)

Soba se odda

Zelo lepa opremljena spalna soba se odda moškemu, ki dela. Kličite HE 1-6671. (X)

ZULICH
INSURANCE
AGENCY
18115 Neff Rd. IV 1-4221
Cleveland 19, Ohio

Karel Mauser:

LJUDJE POD BIČEM

III. del.

Poklicala jo je, toda starka je samo za spoznanje dvignila roko s skrivljenimi prsti. Nič ni odgovorila. Soseda se je obrnila k njej in ji z dlanjo poskusila glavo.

— Zdi se mi, da ima vročino — je rekla glasno. Spet je treščilo v hrib in jetnice so se zvile. Silva je vendarle vstala s slame in čudno potoglava odšla proti starkinemu ležišču. Tudi ona je poskusila z roko. Glava s sivimi lasmi je bila razbeljena, lasje potni.

— Ali vas boli v prsih, mati? —

Čisto se je sklonila k njej.

— Če vas boli vprašam? —

Zaprla je oči in jih spet odprla.

— Morda ima pljučnico — je rekla soseda. — Od tal prihaja mrzlo in premočena je bila do kože. —

— Morali bi jo vzeti v ambulanto — je rekla Silva. — Zelo je vroča. —

— Mar jim je človek kakor smo me — je rekla ženska iz Velikih Lašč. — Kakšno mlado vlačugo bi še odnesli. Zgaranega života, posebno starega se radi znebijo. Sicer pa zdaj ne moremo ničesar storiti. Tudi stražarji se tišče pod streho. Preveč lije. —

Silva se ni mogla odločiti. Vedela je, da ima do polnoči stražo pri latrinah stražar iz Naklega. Obljubil ji je, da bo vzel pismo, če ga prinese. Vendar se je bala. Pismo je imela skrito v nederjih, toda cokljati v tem nalivu po taborišču in iti k latrinam, kjer je bila ilovica vsa spolzka, je bilo naravnost nevarno.

Starka se je skušala premakniti, toda premikanje ji je moralo povzročiti hude bolečine, zakaj ječala je in z roko grabila po slami. Nekaj je govorila in Silva je legla k njej, da bi jo čula.

— Peter . . . Cena . . —

Tiho je klicala otroka in Silva je čutila njeno vročo sapo.

— Mislim, da se ji blede — je rekla sosedi.

—Saj se ji lahko — je rekla ta. — Toliko prestati v teh letih. Če bi jo danes spustili, nima kam iti. Še beračiti bi je ne pustili. —

Silva je bila še vedno neodločena. Čutila je sicer pismo na prsih in rada bi ga oddala, vendar se je bala iti. Toda starkino ječanje je postalo glasnejše, bilo je podobno cviljenju drobnega psička, ujete miši, ki zadeva ob ostre konice žic.

Ženske so prihajale, stale v krogu okoli nje, plašnost je pričela polniti prostor in ko je mlado dekle reklo, da bi sirota znala še umreti, se je Silva odločila. Ženska iz Velikih Lašč ji je posodila suknjič.

— Le kje boš iskala stražarja? —

— Pri latrini je gotovo kdo — je rekla. — Tam imajo uto.

Ko je stopila iz barake je še vedno lilo, toda bliskalo se je že od daleč. Luči na drogovih so bile obkrožene s čudnim, mavričnim pasom. Previdno je postavljala stopinje. Povsod je bilo spolzko, voda je šumela pod breg. Nerodno je štorkljala za čas po cesti, nato je zavila na desno proti latrinam. Vdirala se je v blato, dež ji je tekel za vrat. Taborišče je bilo kakor izumrlo, le v stražarski baraki je gorela luč.

V uti, blizu latrine se je premaknila postava, blisnila je medla luč žepne svetiljke. Bil je stražar iz Naklega. Kakor da ga ni videla, se je splazila k latrini in lovila stopinje. Ilovica se je obupno mazala, noben korak ni bil gotov. Izvlekla je pismo in denar za znamko. Stala je pod skromnim napuščem in prisluškovala divjemu zlijanju vode po katranasti strehi.

Nikjer se ni nič zganilo, vedela je, da je stražar sam. V obupno pljuskanje dežja so od daleč gorele luči, toda Silvi se je zdelo, da le še medle in da bodo zdaj zdaj ugasnile.

Ko je stopila spod kapa, jo je tiho poklical.

— Pojdi mimo in ga vrzi v uto. Preveč lije. —

Kakor da se samo izmika kotanjam je zavila proti njemu.

— Ne morem zagnati — je rekla. — Imam tudi denar za znamke. —

Stegnil je roko in hitro zagrabil oboje.

— Ne bi prišla nocoj — je rekla — toda tista stara ženska, s katero vedno delava skupaj, je zelo bolna. Zdi se mi, da ima pljučnico. Blede se ji.

— Zdaj ne morem storiti ničesar — je rekel. — Svojega mesta ne smem zapustiti. Ko pride izmena. —

— Hvala — je rekla. Dež je lil po njej in ji v curku polzel skoz lase. Začofotala je v blatu, pa se nenadoma obrnila in iskreno ponovila:

— Hvala, prijatelj. —

Negibno je stal v svoji uti, videla je blesk njegove brzostrelke, toda ni rekel besede. Do kože premočena se je vrnila v barako. Ženske, kar jih je bilo okoli bolnice, so vse hkrati rinile proti njej. — Si našla koga?—

— Sem — je rekla in ožemala lase. — Toda ne bo mogel povedati preje, dokler ga ne zameni drug stražar. Ne sme zapustiti mesta. —

— Kdaj bo to? — je zaskrbljeno vprašala ženska iz Velikih Lašč. — Meta se mi zdi čezdalje slabša. —

— Ob polnoči — je rekla Silva. Slekla je suknjič, toda tudi od obleke je kapala voda. Zlezla je v svoj kot in potegnila nase drugo capo.

Meta je ječala svojo pot, grebla po slami in pri vsakem dihu so se ji usta boleča zvila. Silva se je vrnila k njej in jo prijela za roko.

— Ali vas zelo boli, mati?

Kakor da je ni slišala. Svojo pot je gledala v streho, skoz katero je škropil dež. Moreč, obupen občutek v baraki je rastel v vdano topost. Nekatere izmed jetnic so posedle nazaj na svoje prostore, druge so obstale ob bolnici in molče gledale v Silvo, ki je pestovala njeno roko.

— Tu človek še umreti ne more — je rekla ena. — Krepniti more kakor pes. —

Dež se je ustavljal, nazadnje je bilo slišati samo še prijetno škrabljanje na tenki strehi. Bolnico je stresal mraz, da so ji šklepetale čeljusti. Ženske so privlekle svoje cunje in jo pokrivale.

— Strašno se vleče ta ura — je rekla Silva potrto.

— Ko je človek brez pomoči, je vsaka minuta neznansko dolga — je reklo neko dekle v ozadju.

Nato so jih slišale prihajati. Prišli so trije in Silva se je zveselila, ko je zagledala svojega stražarja.

— Kje je bolnica? —

Silva se je dvignila s tal.

— Tu. Zdaj je videti že zelo slaba. —

Eden, ki ni bil stražar se je sklonil in prijel bolnico za zapestje. Čez dobro minuto že se je dvignil.

— Po nosila — je ukazal.

Stražar iz Naklega je skoraj planil skoz vrata in ko se je vrnil z nosili in s staro odejo, so ženske vzele svoje suknjiče. Deli so jo na nosila, pokrili z odejo in Silva je držala vrata, da se niso zaloputnila. Tako so jo odnesli.

Ko je zaprla vrata in prisluškovala čofanju korakov zunaj, so jo nenadoma polile solze. Jetnice so nemo strmele vanjo.

— Ne verjamem, da bi jo še kdaj videle — je rekla s tresočim se glasom ženska, ki je imela ležišče poleg Metinega. — Sicer je pa sama želela, da bi kmalu umrla. —

Kakor medle sence so se ženske zgubljale na svoja ležišča, pogrinjale suknjiče na mokro slamo in z vzdihi legale. Tudi Silva se je stisnila v svoj kot, toda ni legla. Slonela je na steni in se borila z obupom, z malodušnostjo, ki je lila vanjo.

(Dalje prihodnjč)

—o—

Oglašajte v "Amer. Domovini"

CHICAGO, ILL.

LOTS FOR SALE

VENETIAN Village: To settle estate, 2 lots approximately 80x135 back to back, six blocks from private beach. Situated near three lakes and close to shopping center and schools. Call: Gladstone 6-8132. (189)

HELP WANTED—FEMALE

NURSES — Registered or Licensed Practical. For nights, 12 midnight to 8 a.m. Compl. maintenance avail. $40 mo. Free Blue Cross & Blue Shield. Free lndry. Excel. vacation & retirement benefits. Call Director of Nursing. FA. 3-5800. (190)

CO-OP APT. FOR SALE

ROGERS PARK

5½ large light rooms. 1st floor corner. 220 wiring. Assessment $71.05 per month. Board approved. Nr. 'L' and Lake. BR. 4-2255. (190)

MACH. AND EQUIPMENT FOR SALE

FOR SALE—2-10,000 Gal. Oil Storage Tanks with pump. Each tank 15', 6 in. by 10' 6 in. Used for above ground storage of No. 2 fuel oil. New 1956. Exc. cond. Attract. priced. Contact Mr. Peterhans at Kawneer Co., St. Charles, Ill. JU. 4-6900.

REAL ESTATE FOR SALE

BY OWNER — 2 yr. old brick. 5½ rms. 3 bdrms. Comb. windows. W-W crptg. Built-in oven-range. Full bsmt. Stickney Township. Nr. schls., shop. & trnasp. Call after 4 p.m. RE. 5-1657. (190)

5164 W. Wabansia Ave. — BY OWNER. Open Sat.-Sun. 1-5. 3 bedroom brick ranch. Gas heat. 2 car gar. Alum. S & S. Full bsmt. Many extras. NA. 2-7328. (189)

OFFERED BY OWNER!
South La Grange. — 3 bdrm. brick. Liv. rm. 24x14½, fireplace, w/w crptg., kitchen with adj. dining rm., 1½ tile baths, 25x32 tiled bsmt., drapes included, gas ht., 1½ car att. garage, asphalt driveway, approx. 1 acre ldscpd., churches, schools, transportation. See to appreciate. Solid construction. $32,900. FLEETWOOD 2-5415. (189)

4 ROOM HOUSE
2 bdrms. By Owner. Southwest. 10 yr. old. Full attic & bsmt. Gas. ht. 2 car gar. Alum. S & S. and awnings. Many extras. Must see to apprec. LA. 1-5876. (189)

CHICAGO, ILL.

REAL ESTATE FOR SALE

PARK RIDGE — Florida Owner. Modern Colonial. $25,000. Choice location.
824 Wilkinson Pkwy. TA. 3-8660 (189)

ROOMING HOUSE — BY OWNER
19 unit or 27 rooms. Auto. heat. Near North Fremont. Call AV. 3-9007, 7 a.m. to 7 p.m. Gross over $12,000 yearly. (189)

BY OWNER — 5½ ROOMS
Gas heat. W-W crptg. Cyclone fence. 2 car garage. Nr. everything. Must see to apprec. Best offer. RE. 5-8597. (189)

NORRIDGE—DIVINE SAVIOR PARISH
By owner. 3 bedroom brick ranch. Attached garage. 1½ baths. Paneled bsmt. $29,500. GL. 3-2836. (190)

ELMHURST—BY OWNER
Walk to depot, shopg., schools, churches. Dry bsmt. 2 bdrm. home. 2nd flr. expand. to 4 bdrms. Encl. fam. porch. Asking $15,000. 144 Elm. TE. 2-0651. (190)

BARGAIN—BY OWNER
2-5's, 2-4's, 2 rm. bsmt. apts. Brick bldg. 305-7 N. Kilbourn Ave. A double gar. Stoker steam ht. New shopg. cntr. Only $28,500. (189)

ST. NICHOLAS of TOLENTINE
OPEN HOUSE 2-7. 3721 W. 66th Pl. 3 bdrm. ranch type brk. 5 yrs. old. Overh'd sewers. S & S. Tiled bsmt. Crptg. Nice front & back yd. A-1 transp. By owner. Asking $21,500. PO. 7-6088. (190)

BY OWNER—5 room brick bungalow.
Our Lady of Help Christians Parish. Htd. back porch. (Partitioned 2 rms.) gas ht. 3 car brk. gar. Nr. transp. Gd. cond. Call AU. 7-2299 aft. Oct. 2. (190)

V blag spomin

PRVE OBLETNICE SMRTI NAŠE LJUBE MATERE

Agnes Bukovec

ki je preminula 3. okt. 1960.

Srčno ljubljena nam mati,
šla prezgodaj si od nas,
dobra, skrbna bila si nam,
pogrešamo Te vsaki čas.

Žalujoči:

OTROCI

Cleveland, Ohio, 3. okt. 1961.

NOVI KRIK MODE — Zadnja modna norost mladih deklet v južni Kaliforniji so na roko poslikane jopice, kot jo kaže slika

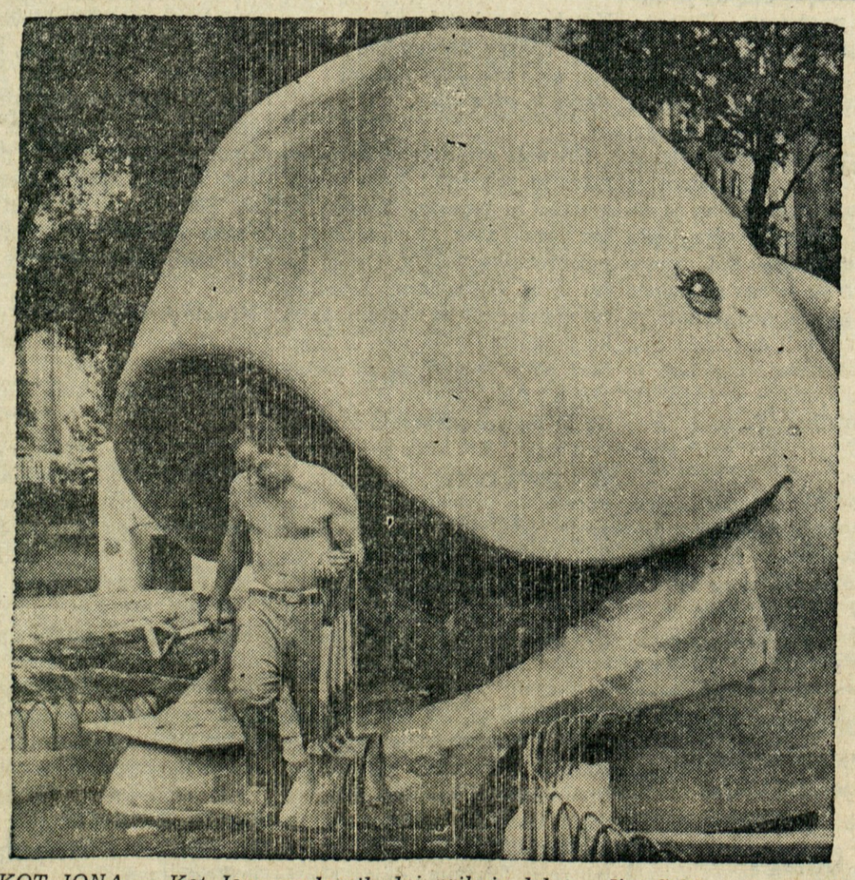

KOT JONA — Kot Jona modernih dni prihaja delavec Jim Schiavo iz odprtih ust kita v Centralnem parku v New Yorku. Kit je zgrajen v parku za zabavo in igro otrok.

Making your city a better place to live, work and raise a family—
the result of a GROWING Savings and Loan business
S&L $11 Billion Strong
4% Current Rate
INSURED
Three Convenient Locations...
ST. CLAIR SAVINGS
813 East 185th St.
25000 Euclid Ave.
6235 St. Clair Ave.
Cleveland, Ohio

MULLALLY FUNERAL HOME
ZRACEVALNI SISTEM — AMBULANČNA POSLUGA
POGREBI OD $200.00 NAPREJ
365 East 156th Street — KEnmore 1-9411

GRDINA POGREBNI ZAVOD
1053 East 62 St. . . . . 17002 Lakeshore Blvd.
Pokličite podnevi ali ponoči
HEnderson 1-2088 — KEnmore 1-6300
Moderno podjetje — Zmerne cene

Sedeminšestdeset let
nudi KSKJ ljubeznjivo bratsko pomoč svojim članom in članicam, vdovam in sirotam, v slučaju bolezni, nesreče ali smrti.

KRANJSKO KATOLIŠKA SLOVENSKA JEDNOTA

Najstarejša slovenska podporna organizacija v Ameriki

Premoženje: $13,500,000.00
Število certifikatov: 48,000

Če hočeš dobro sebi in svojim dragim, zavaruj se pri naiboljši, pošteni in nadsolventni podporni organizaciji —

KRANJSKO SLOVENSKI KATOLIŠKI JEDNOTI

kjer se lahko zavartuješ za smrtnino, razne poškodbe, operacije, proti bolezni in onemoglosti.

K. S. K. JEDNOTA sprejema pod svoje okrilje moške in ženske od 16. do 60. leta; otroke pa takoj po rojstvu in do 16. leta.

K. S. K. JEDNOTA izdaja najmodernejše vrste certifikate za odrasle in mladino od $500.00 do $15,000.00.

K. S. K. JEDNOTA nudi tri načrte operacijskih podpor do vsote $400.00.

Ako še nisi član ali članica te mogočne in bogate katoliške podporne organizacije, potrudi se in pristopi takoj — bolje danes kot jutri!

STARŠI, VPIŠITE SVOJE OTROKE V KSKJ!

Za pojasnila o zavarovalnini vprašajte tajnike ali tajnice krajevnih društev KSKJ ali pa pišite na:

GLAVNI URAD
351-353 No. Chicago St. — Joliet, Ill.

ČE SE SELITE

izpolnite ta odrezek in ga nam takoj pošljite. Ni potrebno, da nam pišete pismo. Naslove menjamo dvakrat tedensko. Navedba starega naslova je nujna.

AMERIŠKA DOMOVINA
6117 St. Clair Ave. — Cleveland 3, Ohio

Moj stari naslov: .....

.....

Moj novi naslov: .....

.....

MOJE IME: .....

PROSIMO, PIŠITE RAZLOČNO